

คนใจแตก

ระพี สาคริก

.....

ฉันหวนกลับไปนึกถึงช่วงเวลาเมื่อประมาณ 60-70 ปีมาแล้ว ระหว่างนั้นฉันยังมีอายุเพียง 10 กว่าขวบ สิ่งหนึ่งซึ่งได้ยินจากปากผู้ใหญ่เสมอๆ เมื่อพบเด็กบางคนชอบออกเที่ยวกลางคืน ริตีมสุรา เดินตามผู้หญิง และเข้ากลุ่มเพื่อนๆ สรวลเสเฮฮา มักปรารภว่าเป็นเด็กใจแตก

บางครั้ง ทั้งๆ ที่ฉันเองก็เป็นเด็กซึ่งคนแต่ก่อนมักพูดว่า **ชอบอยู่กับเห่าเฝ้ากับเรือน** เพราะตัวเองไม่สนใจว่าคนที่ออกนอกบ้านเขาไปทำอะไรกัน แต่ตนมักใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับพื้นดิน และทำทุกอย่างที่ตนรักอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตามหากจำเป็นต้องออกไปไหน ก็หาใช่จะมุ่งไปตรงนั้นเท่านั้นไม่ หากระหว่างที่ไป ไม่ว่าจะเห็นอะไรขวางหน้ามักเก็บมาจำใส่ใจ รวมทั้งนำมาคิดค้นหาความจริง กวาดตะปอหมดไม่ว่าเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ แม้กระทั่งพบบางสิ่งบางอย่างตกหล่นอยู่บนพื้นดินเพียงชิ้นเล็กๆ โดยที่หลายคนมองข้ามความสำคัญไปอย่างไม่แยแส

ช่วงนั้นฉันเองก็ไม่รู้ว่าตนเป็นคนที่มีนิสัยมั่นคงอยู่กับใจตัวเองมาแล้ว ดังจะพบได้ว่าใครจะรำรอยหุหุรามากแค่ไหน ทั้งๆ ที่ตัวเองเดินย่ำพื้นดินอยู่ในขณะนั้น หากค้นหาความจริงจากความรู้สึกที่อยู่ในใจคงรู้ได้ว่า ตนไม่เคยคิดนำคนอื่นมาเปรียบเทียบ จึงทำให้ชีวิตอยู่ได้อย่างภาคภูมิใจมาตลอด

หลังจากนั้น ดูเหมือนคำว่า**เด็กใจแตก** มันจะค่อยๆ เลือนลางหายไปจากสังคม เนื่องจากช่วงหลังๆ ฉันไม่ได้ยินใครพูดคำนี้อีก ทั้งๆ ที่ช่วงนั้นตัวเองไม่รู้ว่า คนใจแตกมันหมายถึงอะไร

ถัดจากนั้นมา ภาพสะท้อนที่ปรากฏออกมาจากพฤติกรรมคนในสังคม ดูเหมือนว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากมีหลายสิ่งหลายอย่างเท่าที่พบเห็น มัน

ไม่เหมือนภาพเก่าๆ ก่อนที่จะรู้ถึงความจริงได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่มีอะไรเป็นตัวเป็นตน ให้ต้องไปยึดมั่นถือมั่น

อนึ่ง อย่างที่เคยเล่าให้ฟังมาแล้วว่า **ฉันเป็นคนสนใจค้นหาความจริงจากทุกเรื่องที่ผ่านมาเข้ามาสู่วิถีชีวิต ไม่ว่าจะเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ โดยไม่มีความรู้สึกว่ามันแยกออกจากกัน แม้กระทั่งเรื่องสูงเรื่องต่ำ ดังนั้นผลการเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้มองเห็นความจริงชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่ในโลก ตั้งแต่โลกเล็กๆ ไปจนถึงโลกกว้าง ต่างก็มีเหตุผลสานถึงกันหมด**

ดังนั้น จากวิถีชีวิตที่ผ่านมาจึงเริ่มทำให้รู้ความจริงว่า **ทุกสิ่งทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงร่วมกันอย่างเป็นกระบวนการ** แล้วในที่สุดก็ทำให้ตัวเองเริ่มเข้าใจความหมายของธรรมชาติของทุกสิ่งเล็กซึ่งยิ่งขึ้น

หลังจากอายุฉันผ่านพ้นมาจนกระทั่ง ถ้าจะเอาตัวเลขเป็นปีมาใช้ตรวจสอบ มันก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ฉันเริ่มได้ยินคนพูดกันว่า **คนในสังคมไทย ยิ่งเติบโตสูงขึ้น มักมีแนวโน้มที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่เรียกกันว่า คิดแบบแยกส่วน บ้างก็ว่า คิดแบบตัวใครตัวมัน** ชัดเจนยิ่งขึ้น

ฉันพยายามนำเอาคำปรารภดังกล่าวมาขุดค้นเพื่อหาความจริงเช่นเดียวกับที่มองเห็นเรื่องราวต่างๆ มาแต่เล็กแต่น้อยเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากตัวเองเป็นคนมีนิสัยซึ่งเรียกกันว่า **ขี้สงสัย คล้ายคนบ้าจี้** แต่ฉันคิดว่า มันเป็นความบ้าจี้หรือความกระตือรือร้นในการคิดค้นหาความจริง ก็คงเป็นได้ทั้งสองด้าน

ช่วงหลังๆ ภาพสะท้อนจากการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในสังคม ทำให้รู้สึกว่ **นิสัยใจแฉก หมายถึงอะไร** ในเมื่อสภาพปัจจุบัน ทำให้ฉันค้นพบความจริงได้ว่า คนที่มองสิ่งต่างๆ แล้วเห็นภาพเป็นเอกเทศ หรืออย่างที่เรียกกันว่า **ตัวใครตัวมัน** มีเหตุสืบเนื่องมาจากความเห็นแก่ตัวซึ่งฝังลึกอยู่ในรากฐานจิตใจ

ปัจจุบันนี้ ฉันเหลียวมองไปทางไหนแล้ว **อดรู้สึกไม่ได้ว่า วิถีชีวิตเราแต่ละคน ส่วนใหญ่ ยิ่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น** **ดูจะมีความเห็นแก่ตัวชัดเจนยิ่งขึ้น** จึงไม่สามารถทำหน้าที่

ของความเป็นผู้ใหญ่อันพึงสร้างความรู้ความเข้าใจมอบให้กับชนรุ่นหลัง รวมถึงคนผู้ซึ่งอยู่ระดับล่าง ทั้งๆ ที่อาจมองเห็นว่าภายใต้จิตสำนึกควรจะรู้ความจริงได้ว่า ชีวิตตัวเองแม้สี่บสาว ย้อนกลับไปสู่อดีตจนกระทั่งถึงบรรพบุรุษผู้ถ่ายทอดวิญญาณความรักให้กับตน ก็เคยประสบความจริงจากสิ่งนั้นมาก่อน

แม้กระทั่งมองเห็นชนรุ่นหลัง ก็มักคิดว่าเป็นอนาคตด้านเดียว แทนที่จะสำนึกว่าเป็นอดีตของตัวเองมากกว่า

แต่สังขรณ์ของธรรมชาติ มันก็ไม่มีอะไรเป็นไปเช่นนั้นทั้งหมด แม้ว่าไปถึงจุดสุดๆ แล้ว อาจเหลือเพียงหนึ่งเดียว แต่ก็มีโอกาสหวนทิศทางกลับมาสู่อีกด้านหนึ่งได้ เราจึงฝากแง่คิดไว้ให้ช่วยเตือนสติคนที่กำลังรู้สึกผิดหวังว่า **ความผิดหวังย่อมนำไปสู่ความสมหวังได้ในที่สุด**

ถ้าเราเข้าใจว่า ความคิดคนเกิดจากสิ่งที่อยู่ในหัวใจของแต่ละคน สิ่งซึ่งพบในโลกปัจจุบัน ไม่ว่าจะปรากฏออกมาเป็นอย่างไร ควรเข้าใจได้ว่า เป็นธรรมชาติจากจิตใจคนที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้ยอมรับได้ไม่ยาก หลังจากนั้นน่าจะหวนกลับมาดูตัวเองว่า **ทุกลมหายใจที่ยังมีชีวิตอยู่ เรามองเห็นโอกาสทำสิ่งใดก็ตามซึ่งตนรักที่จะทำอย่างดีที่สุดแล้วหรือ**

ช่วงหลังๆ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เห็นความจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า หลายสิ่งหลายอย่างกำลังหวนกลับมาทำลายตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งซึ่งคนสร้างขึ้นมาแล้วในอดีต จนกระทั่งเป็นที่เชื่อถือ ไม่ว่าเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ แม้ว่าบางเรื่องจะสืบทอดกันมาแล้วนานมากแค่ไหน

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่คนสร้างขึ้นเพื่อหวังประโยชน์ ยิ่งได้รับประโยชน์มานานมาก ถ้ามองเห็นว่ามีการสูญเสีย ย่อมทำให้รู้สึกเสียดายจนกระทั่งเกิดความทุกข์ หากสามารถเข้าใจได้ถึงความจริง ย่อมเห็นเป็นเรื่องธรรมดาจึงสามารถทำได้

ทุกวันนี้ หลายสิ่งหลายอย่างกำลังถูกทำลายลงซึ่งยิ่งขึ้น แม้กระทั่ง **ประเพณีนิยม** ซึ่งเคยสนองประโยชน์แก่คนในสังคมมาเป็นเวลาช้านาน จนเป็นที่เชื่อถือกันอย่างแนบแน่น

ถ้าพิจารณาถึงประเด็น **คนใจแตก** คงไม่ใช่แต่เพียงผู้ใหญ่มองเด็กเช่นแต่ก่อน เพราะทุกวันนี้สภาพดังกล่าวมีผลลุกลามขึ้นไปสู่ด้านบน อย่างที่กล่าวกันว่า **ผู้ใหญ่เป็นเอง**

แม้ช่วงที่ผ่านมา ยังคงเป็นไปแบบหลบๆ ซ่อนๆ แต่แล้วในที่สุดวันหนึ่งย่อมมีการแสดงออกอย่างเปิดเผย ส่วนการแสดงออกของเด็ก ซึ่งแต่ก่อนเคยถูกผู้ใหญ่พูดว่า **เด็กใจแตก** มาถึงบัดนี้หลายคนเริ่มเห็นเป็น **เรื่องธรรมดา** มากขึ้น

ถ้าจะพูดว่าสังคมกำลังเลวร้ายมากยิ่งขึ้นก็น่าจะเป็นไปได้ แต่ถ้าหวนมามองอีกด้านหนึ่ง หากรู้สึกว่าคุณณีสภาพสังคมกำลังสอนคนให้มีโอกาสเรียนรู้ **ธรรมะ** ซึ่งหมายถึง **ธรรมชาติ** ที่อยู่ในรากฐานจิตใจตนเอง ก็น่าจะเป็นไปได้อีกเช่นกัน

ดังนั้น จึงน่าจะเหลือคำตอบอยู่เพียงจุดเดียว สิ่งนั้นก็คือ **ใครจะทำอะไรก็แล้วแต่ ผลที่ปรากฏย่อมอยู่ที่ใจตัวเอง** แล้วคงเห็นความจริงได้ว่าการถือสาหาความว่าสิ่งนั้นผิดสิ่งนี้ถูก ในที่สุดก็คงเปิดเผยออกมาให้รู้ความจริงว่า ความผิดความถูกไม่มีในโลก คงเหลืออยู่แต่เพียงความจริงที่อยู่ในใจของแต่ละคน

ในที่สุดคนที่อยู่ด้วยกันก็คงเข้าถึงความจริงจากทุกสิ่งทุกอย่างได้เอง โดยที่รู้ว่าสรรพสิ่งทั้งหลายซึ่งปรากฏเห็นได้สัมผัสได้จากภายนอก ล้วนแล้วอยู่บนพื้นฐานธรรมชาติที่บ่งบอกถึงความจริงได้เองว่า **หาใช่มีตัวตนให้ยึดมั่นถือมั่นไม่** ดังนั้นไม่ว่าใครจะคิดเสพสิ่งใดก็ตาม ในที่สุดย่อมปล่อยวางได้เอง